

STUDII ȘI COMENTARII

CZU: 343.37

DOI 10.5281/zenodo.15525529

Dinu OSTAVCIUC*
ostavciuc@mail.ru

Bogdan Cătălin PĂUN**
avocatbogdanpaun@yahoo.com

INSTRUMENTE JURIDICE ȘI OPERAȚIONALE INTERNAȚIONALE PRIVIND INVESTIGAREA INFRAȚIUNII DE SPĂLARE A BANILOR

Adnotare: Articolul este dedicat analizei instrumentelor juridice și operaționale internaționale privind investigarea infracțiunii de spălare a banilor, având ca obiectiv evidențierea impactului acestor metode asupra cooperării transnaționale și eficienței mecanismelor de combatere a criminalității financiare. Autorii examinează atât cadrul normativ internațional, cât și structurile instituționale implicate, oferind o perspectivă detaliată asupra modalităților de identificare și sancționare a fluxurilor financiare ilicite.

Pe lângă identificarea și descrierea mecanismelor juridice esențiale – de la tratatele bilaterale și convențiile internaționale, până la inițiativele structurilor europene și globale –, articolul abordează dificultățile întâmpinate la aplicarea acestor norme. Printre principalele probleme

* Conferențiar universitar, doctor habilitat în drept, rector, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (ROR: <https://ror.org/036kvxa54>); e-mail: academia@mai.gov.md; ORCID ID: 0000-0001-5317-3296; e-mail: ostavciuc@mail.ru

** Doctorand, Școala doctorală „Științe penale și drept public” a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al Republicii Moldova (ROR: <https://ror.org/036kvxa54>); e-mail: academia@mai.gov.md; ORCID ID: 0009-0008-1763-3951; e-mail: avocatbogdanpaun@yahoo.com; avocat, Baroul Prahova, România

identificate se numără fragmentarea legislativă, diferențele de aplicare a reglementărilor la nivel statal, lipsa unui schimb operativ de informații și utilizarea jurisdicțiilor permissive pentru disimularea provenienței fondurilor.

Autorii propun soluții orientate spre consolidarea colaborării internaționale, crearea unor mecanisme uniforme de reglementare, digitalizarea și automatizarea procesului de detectare a tranzacțiilor suspecte și aplicarea unor sancțiuni mai eficiente împotriva entităților financiare care facilitează astfel de infracțiuni. În acest sens, se subliniază necesitatea perfecționării continue a standardelor internaționale, implementării tehnologiilor avansate și sporirii transparenței financiare, elemente esențiale pentru un răspuns eficient la provocările emergente în domeniul combaterii spălării banilor.

Cuvinte-cheie: spălarea banilor, criminalistică, cooperare internațională, instrumente juridice, investigare transnațională, prevenire, reglementare financiară, Europol, FATF.

INTERNATIONAL LEGAL AND OPERATIONAL INSTRUMENTS ON THE INVESTIGATION OF MONEY LAUNDERING

Annotation: The article is dedicated to the analysis of international legal and operational instruments regarding the investigation of money laundering, with the objective of highlighting their impact on transnational cooperation and the efficiency of mechanisms to combat financial crime. The authors examine both the international regulatory framework and the institutional structures involved, providing a detailed perspective on the ways to identify and sanction illicit financial flows.

In addition to identifying and describing the essential legal mechanisms – from bilateral treaties and international conventions to initiatives of European and global structures, the article also addresses the difficulties encountered in applying these norms. Among the main problems identified are legislative fragmentation, differences in the application of regulations at the state level, the lack of an operational exchange of information and the use of permissive jurisdictions to conceal the origin of funds.

The authors propose solutions aimed at strengthening international collaboration, creating uniform regulatory mechanisms, digitizing and automating the process of detecting suspicious transactions, and applying more effective sanctions against financial entities that facilitate such crimes. In this regard, the need for continued harmonization of international standards, implementation of advanced technologies and increased financial transparency is emphasized, essential elements for an effective response to emerging challenges in the field of money laundering combating.

Keywords: money laundering, forensics, international cooperation, legal instruments, transnational investigation, prevention, financial regulation, Europol, FATF.

1. INTRODUCERE

În contextul globalizării economice și al progresului tehnologic, fenomenul spălării banilor a cunoscut o evoluție semnificativă, adaptându-se constant la noile realități juridice și financiare. Expansiunea piețelor financiare internaționale, dezvoltarea tehnologiilor digitale și diversificarea metodelor de transfer de fonduri au facilitat activitățile infracționale, punând la încercare capacitatea statelor de a preveni și combate utilizarea ilicită a sistemului financiar. În fața acestor provocări, comunitatea internațională a implementat un cadru normativ și operațional complex, menit să asigure o reacție rapidă și coordonată împotriva spălării banilor.

Combaterea acestui fenomen presupune atât adoptarea unor standarde juridice riguroase, cât și consolidarea mecanismelor de cooperare internațională, având în vedere natura transnațională a acestor infracțiuni. Reglementările internaționale, convențiile

multilaterale și inițiativele organizațiilor supranaționale joacă un rol esențial în facilitarea schimbului de informații, în identificarea fluxurilor financiare suspecte și în sancționarea entităților implicate. În acest context, dezvoltarea unor instrumente eficiente pentru monitorizarea și investigarea tranzacțiilor ilicite a devenit o necesitate imperativă.

Totuși, în ciuda progreselor semnificative, aplicarea acestor măsuri se confruntă cu o serie de dificultăți, printre care fragmentarea legislațiilor naționale, lipsa unei coordonări uniforme între state și utilizarea unor jurisdicții permissive pentru ascunderea provenienței fondurilor. Astfel, este esențială o abordare integrată care să combine armonizarea normelor juridice cu implementarea unor tehnologii avansate și consolidarea parteneriatelor internaționale.

Articolul de față explorează instrumente juridice și operaționale dezvoltate la nivel internațional pentru investigarea spălării banilor, analizând impactul acestor mecanisme asupra eficienței investigațiilor și a prevenirii criminalității economice. În acest scop, sunt examinate atât cadrul normativ existent, cât și provocările asociate aplicării acestuia, oferind o perspectivă asupra direcțiilor viitoare de optimizare a mecanismelor de combatere a spălării banilor la nivel global.

Scopul acestei cercetări este de a analiza influența reglementărilor internaționale asupra investigării criminalistice a spălării banilor, evidențiind necesitatea unui cadru eficient de cooperare transfrontalieră. Studiul examinează modul în care instrumentele juridice și operaționale contribuie la detectarea și sancționarea fluxurilor financiare ilicite, precum și dificultățile de aplicare a acestora. Se evaluează impactul măsurilor adoptate la nivel global, identificând provocările existente în schimbul de informații și mecanismele investigative utilizate. Totodată, sunt propuse soluții pentru armonizarea cadrului normativ și consolidarea strategiilor de combatere a criminalității economico-financiare.

2. METODOLOGIE

Pentru realizarea acestei cercetări, s-a utilizat o metodologie integrată, bazată pe un cadru teoretic, normativ și empiric, esențial pentru analiza eficienței mecanismelor internaționale de investigare a spălării banilor. Metoda analizei comparative a permis evaluarea reglementărilor internaționale și a modelelor investigative, evidențiind progresele și discrepanțele existente. Metoda logică și cea deductivă au facilitat identificarea relațiilor cauzale dintre strategiile legislative și eficiența investigațiilor. Analiza sistemică a studiat interacțiunile dintre normele juridice, instituțiile implicate și tehnicile investigative aplicate. Cercetarea documentară a inclus analiza tratatelor internaționale, legislației europene și rapoartelor instituțiilor specializate, precum Europol, Grupul de Acțiune Financiară Internațională (FATF) și Rețeaua Egmont. Studiul de caz a contribuit la identificarea tipologiilor infracționale și a dificultăților ce țin de investigarea fluxurilor financiare suspecte.

3. DISCUȚII ȘI REZULTATE

Combaterea spălării banilor constituie o prioritate la nivel global, având implicații semnificative asupra stabilității economico-financiare internaționale. În mod justificat, Edward H. Jurith sublinia că „spălarea banilor compromite integritatea instituțiilor financiare și joacă un rol esențial în funcționarea organizațiilor criminale și teroriste”¹. Această

¹ Edward H. Jurith, 2002. «International Cooperation in the Fight Against Money Laundering». Journal of Financial Crime, Emerald Group Publishing Limited, vol. 9(3), 01 Mar 2002, pages 212-216. ISSN: 13590790. DOI: 10.1108/eb026019.

realitate evidențiază necesitatea unor mecanisme riguroase de supraveghere și reglementare, menite să prevină infiltrarea fondurilor ilicite în economia legală. În acest context, întărirea cooperării internaționale și adoptarea unor politici eficiente de control financiar devin instrumente extrem de importante pentru combaterea spălării de bani.

Pe măsură ce metodele de spălare a banilor au evoluat, implicând tehnologii avansate și rețele financiare descentralizate, cadrul juridic internațional a fost consolidat prin adoptarea unor instrumente legislative menite să reglementeze schimbul de informații și asistența juridică reciprocă în materie penală. Încă de la începutul anilor 2000, unii autori subliniau în mod justificat că „una dintre provocările majore ale viitorului va fi consolidarea conformității internaționale cu acordurile multilaterale și sprijinirea statelor vulnerabile la spălarea banilor în vederea dezvoltării unor instituții eficiente de reglementare și aplicare a legii”². Această afirmație rămâne relevantă și în prezent, întrucât criminalitatea financiară continuă să evolueze, impunând măsuri din ce în ce mai complexe pentru a preveni și combate acest fenomen.

Susținem pe deplin opinia lui Joseph Myers, care afirma că „doar o cooperare internațională susținută și viguroasă poate ține sub control spălătorii de bani”³. Această realitate este evidentă, având în vedere că autoritățile naționale de aplicare a legii și instituțiile responsabile de prevenirea și combaterea spălării banilor nu pot monitoriza în totalitate activitățile infracționale de acest tip. Adesea, ceea ce societatea cunoaște despre aceste infracțiuni este doar o mică parte din ceea ce autoritățile au reușit să descopere, iar amploarea reală a fenomenului rămâne necunoscută. „Deși niciun efort nu va putea vreodată eradica spălarea banilor sau elimina criminalitatea, cooperarea internațională poate atenua asemenea efecte corozive asupra societății, afacerilor și guvernării”⁴, sublinia același autor. Prin urmare, comunicarea și colaborarea între state sunt esențiale pentru a supraveghea transferurile financiare suspecte, a implementa măsuri de control eficiente și a preveni utilizarea sistemelor bancare în scopuri ilicite.

Un reper fundamental cu privire la cooperarea internațională este Convenția Europeană privind asistența juridică reciprocă în materie penală⁵, care oferă un cadru juridic clar pentru colaborarea între statele membre ale Consiliului Europei în domeniul justiției penale. Aceasta reglementează procedurile prin care statele își pot furniza reciproc informații esențiale în privința investigării infracțiunilor financiare, inclusiv spălarea banilor, facilitând obținerea probelor și executarea măsurilor de confiscare a activelor provenite din activități ilicite. La nivel global, Rezoluția Adunării Generale a ONU 45/117

² Edward H. Jurith, 2002. «International Cooperation in the Fight Against Money Laundering». Journal of Financial Crime, Emerald Group Publishing Limited, vol. 9(3), 01 Mar 2002, pages 212-216. ISSN: 13590790. DOI: 10.1108/eb026019.

³ Joseph Myers. Acting Deputy Assistant Secretary, Enforcement Policy, U.S. Department of the Treasury, International Standards and Cooperation in the Fight Against Money Laundering, Economic Perspectives – An Electronic Journal of the U.S. Department of State, Vol. 6, No. 2, mai 2001, p. 9, pp. 9-10.

⁴ Joseph Myers. Acting Deputy Assistant Secretary, Enforcement Policy, U.S. Department of the Treasury, International Standards and Cooperation in the Fight Against Money Laundering, Economic Perspectives – An Electronic Journal of the U.S. Department of State, Vol. 6, No. 2, mai 2001, p. 9, pp. 9-10.

⁵ Convenția europeană de asistență juridică în materie penală, semnată la Strasbourg la 20.04.1959. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1332-XIII din 26.09.1997. Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 1999, volumul 14, pag. 71.

din 1990⁶, alături de Tratatul-tip privind asistența juridică în materie penală⁷, stabilește principii esențiale în ceea ce ține de schimbul de informații și colaborarea transnațională în domeniul investigării veniturilor infracționale.

Inițial, măsurile de combatere a spălării banilor au fost dezvoltate în contextul luptei împotriva contrabandei cu droguri, având ca punct de referință Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope⁸. Acest instrument internațional introduce reglementări privind confiscarea și sechestrarea bunurilor obținute prin activități infracționale, recunoscând necesitatea unei coordonări internaționale pentru a preveni utilizarea sistemelor financiare în scopuri ilicite. În continuarea acestui efort, Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii⁹, adoptată în 1990, oferă un cadru juridic detaliat pentru identificarea și blocarea activelor ilicite. Un aspect esențial al acestei convenții este prevederea conform căreia secretul bancar nu poate fi invocat ca justificare pentru refuzul cooperării internaționale¹⁰.

Combaterea spălării banilor este, de asemenea, strâns legată de măsurile de prevenire a corupției și a finanțării terorismului. Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția¹¹ introduce mecanisme suplimentare de cooperare judiciară, impunând statelor semnatare obligația de a furniza informații despre veniturile ilicite și de a elimina restricțiile care ar putea împiedica anchetele financiare. De asemenea, Convenția internațională privind suprimarea terorismului¹² impune măsuri stricte de monitorizare a tranzacțiilor financiare, blocarea conturilor bancare suspecte și sancționarea instituțiilor financiare care facilitează operațiuni ilegale. Evoluția cadrului juridic internațional reflectă necesitatea unor măsuri din ce în ce mai stricte de combatere a acestui fenomen. Dacă inițial convențiile internaționale aveau în vedere în principal combaterea traficului de

⁶ Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 45/117 din 14.12.1990. Disponibilă: https://www.unodc.org/pdf/model_treaty_mutual_assistance_criminal_matters.pdf [accesată: 27.08.2023].

⁷ Tratatul-tip al Națiunilor Unite privind asistența juridică în materie penală, adoptat de către Adunarea Generală a ONU la 14.12.1990. Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 45/117 din 14.12.1990. Disponibil: www.unodc.org/.../model_treaty_mutual_assistance_criminal_matters.pdf [accesată: 27.08.2023].

⁸ Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope nr. 215 din 20.12.1988. În vigoare pentru Republica Moldova din 16 mai 1995. Publicat: 30.12.1999 în Tratatul Internațional Nr. 8 art. 215.

⁹ Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii din 08.11.1990. Disponibilă: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/36227> [accesată: 11.04.2023].

¹⁰ Despre eforturile concentrate ale guvernelor și prioritatea aplicării celor două convenții (Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psihotrope și Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii) în lupta împotriva spălării banilor a se vedea: Scott David, Money Laundering and International Efforts to Fight It, Public Policy for the Private sector, The World Bank, nr. 48, May 1995. Disponibilă: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/900151468762300572/pdf/16907-Replacement-file-048SCOTT.pdf> [accesată: 28.05.2023].

¹¹ Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția. Strasbourg, 27 ianuarie 1999. Semnată de Republica Moldova la 24 iunie 1999, Ratificată la 14.01.2004, Intrată în vigoare la 01.05.2004. Disponibilă: https://www.cna.md/public/files/legislatie/conventia_penala_privind_coruptia_.pdf [accesată: 18.06.2024].

¹² Convenția internațională privind suprimarea terorismului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 9 decembrie 1999. Ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.1241-XV din 18.07.2002. În vigoare pentru Republica Moldova din 9 noiembrie 2002. Publicată în ediția oficială „Tratatul internațional”, 2006, volumul 35, pag. 269. Disponibilă: https://antiteror.sis.md/sites/default/files/document/attachments/conventia_internationala_privind_suprimarea_finantarii_terorismului_din_09.12.1999.pdf [accesată: 24.06.2024].

droguri și confiscarea bunurilor provenite din activități infracționale, cu timpul acestea au fost extinse pentru a acoperi și alte forme de criminalitate financiară, precum corupția și finanțarea terorismului. Un exemplu relevant este art. 37 al Convenției Consiliului Europei cu privire la spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii, care permite aderarea și a statelor non-membre ale Consiliului Europei, transformând acest instrument într-un cadru de referință pentru cooperarea globală.

Ulterior, în anul 2005, a fost adoptată Convenția Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului¹³. Prin aderarea la Convenție, Republica Moldova a consolidat cadrul juridic în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor, aliniindu-se la cerințele internaționale și implementând măsuri eficiente pentru detectarea și sancționarea acestor infracțiuni. Această ratificare a stabilit un mecanism clar de cooperare interinstituțională, definind atribuțiile fiecărei autorități în funcție de etapa procesuală, astfel încât notificarea actelor judiciare și a celor recepționate de autoritățile naționale să fie gestionată corespunzător. În acest sens, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor intervine înainte de inițierea urmăririi penale, Procuratura Generală este responsabilă de coordonarea măsurilor în faza de urmărire penală, iar Ministerul Justiției asigură supravegherea notificărilor în timpul procesului și în etapa de executare a hotărârilor judecătorești. În vederea aplicării și supravegherii eficiente a acestor măsuri, Centrul Național Anticorupție, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor, Ministerul Justiției și Procuratura Generală au fost desemnate drept autorități centrale competente. Aceste instituții sunt responsabile de facilitarea schimbului de informații, investigarea fluxurilor financiare suspecte și asigurarea colaborării cu partenerii internaționali în vederea combaterii fenomenului de spălare a banilor¹⁴. Prin consolidarea acestui sistem de cooperare, Republica Moldova își intensifică eforturile în combaterea spălării banilor și își adaptează politica națională la standardele internaționale stabilite de organisme precum Grupul de Acțiune Financiară Internațională și Consiliul Europei. Această aliniere contribuie nu doar la îmbunătățirea cadrului normativ intern, ci și la eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a criminalității respective, oferind un mecanism solid pentru identificarea, investigarea și sancționarea acestor infracțiuni.

Un element esențial al procesului de aliniere la standardele internaționale îl reprezintă conformitatea cu normele stabilite de Grupul de Acțiune Financiară Internațională¹⁵, organism interguvernamental de referință în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. FATF, înființat în 1989 în cadrul Summit-ului G7 de la Paris, are rolul de a elabora politici și de a monitoriza implementarea acestora, contribuind astfel la menținerea integrității sistemului financiar global. Într-o lume în care metodele de spălare a banilor evoluează rapid, reglementările adoptate de acest organism sunt esențiale pentru a asigura un răspuns coordonat al statelor în fața acestor amenințări.

¹³ Convenția Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005. Ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 165 din 13.07.2007. Publicat: 10.08.2007 în Monitorul Oficial Nr. 117-126 art. 532.

¹⁴ A se vedea: Legea nr. 165 din 13.07.2007 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005. Publicat: 10.08.2007 în Monitorul Oficial Nr. 117-126 art. 532.

¹⁵ <https://www.fatf-gafi.org/> [accesată: 14.03.2024].

FATF nu se limitează doar la formularea unor principii generale, ci a dezvoltat și un set detaliat de 40 de recomandări, considerate standarde internaționale pentru prevenirea și combaterea spălării banilor, finanțării terorismului și proliferării armelor de distrugere în masă. Prin aceste recomandări, FATF a introdus standarde uniforme pentru toate statele participante, contribuind la armonizarea legislațiilor și a măsurilor de combatere a spălării banilor la nivel global. „Stabilirea acestor standarde a însemnat că toate guvernele participante s-au angajat să avanseze în aceeași direcție și în același ritm, o condiție necesară pentru succes”¹⁶.

„Principalul organism internațional angajat cu eforturi continue și cuprinzătoare atât pentru definirea politicilor, cât și pentru promovarea adoptării măsurilor de combatere a spălării banilor este Financial Action Task Force (FATF). (...) include reprezentanți din țări membre OECD, Hong Kong, Singapore, Consiliul de Cooperare al Golfului și Comisia Europeană”¹⁷.

Printre cele mai relevante recomandări ale FATF se numără: aplicarea unei abordări bazate pe risc în privința prevenirii spălării banilor, pentru a permite statelor să își concentreze resursele acolo unde riscurile sunt mai mari; introducerea unor cerințe stricte cu privire la verificarea identității clienților, prevenind astfel utilizarea structurilor anonime pentru tranzacții ilicite; reglementarea trasabilității transferurilor de fonduri și combaterea utilizării sistemelor financiare în scopuri frauduloase; crearea unor unități de informații financiare (FIU) în fiecare stat pentru analiza și raportarea tranzacțiilor suspecte; cooperarea internațională și implementarea convențiilor ONU pentru combaterea spălării banilor¹⁸.

Aplicarea acestor standarde în mod eficient necesită o planificare strategică și o organizare riguroasă a cooperării între state. De-a lungul timpului, mai mulți autori au subliniat importanța colaborării cu FATF¹⁹, evidențiind faptul că adoptarea acestor reglementări nu este suficientă fără o implementare coerentă și eficientă la nivel național.

Un aspect fundamental al standardelor FATF îl reprezintă principiile privind cooperarea internațională în ceea ce privește combaterea spălării banilor. „Standardele Grupului de Acțiune Financiară (FATF) includ principii pentru cooperarea internațională în materie de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Recomandările FATF 36-40 se concentrează pe conformitatea tehnică, cadrul juridic și instituțional al țărilor membre și implementarea eficientă a Indicatorului de Rezultat 2 privind cooperarea internațională”²⁰. Aceste prevederi sunt esențiale pentru asigurarea unui cadru legal so-

¹⁶ Joseph Myers. Acting Deputy Assistant Secretary, Enforcement Policy, U.S. Department of the Treasury, International Standards and Cooperation in the Fight Against Money Laundering, *Economic Perspectives – An Electronic Journal of the U.S. Department of State*, Vol. 6, No. 2, mai 2001, p. 9, pp. 9-10.

¹⁷ Scott David. Money Laundering and International Efforts to Fight It, Public Policy for the Private sector, The World Bank, nr. 48, May 1995. Disponibilă: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/900151468762300572/pdf/16907-Placement-file-048SCOTT.pdf> [accesată: 28.05.2023].

¹⁸ A se vedea: <https://www.fatf-gafi.org/> [accesată: 14.03.2024].

¹⁹ Yasaka Noriaki (2017). «Knowledge management in international cooperation for anti-money laundering», *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 20 No. 1, pp. 27-34. <https://doi.org/10.1108/JMLC-09-2015-0040>. ISSN: 1368-5201.

²⁰ Kao Kathleen, Laborde Jean-Paul, Riordan Paul, Brauders Dermot, Hyung Keun Yoon, Miguel Angel Garcia, and Nedko Krumov. International Cooperation in Combating the Financing of Terrorism, Chapter 6 from *Countering the Financing of Terrorism: Good Practices to Enhance Effectiveness*, 12 May 2023, p. 155, pp. 153-177. Disponibil: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9798400204654/CH006.xml> [accesată: 12.04.2024].

lid, care să permită schimbul operativ de informații între state, facilitând investigarea și sancționarea infracțiunilor respective.

„Cel ce spală banii ar putea începe prin a trimite fonduri în format electronic dintr-o țară în alta, apoi să-i repartizeze în investiții ce presupun opțiuni financiare avansate sau pe piețe de peste mări, să-i deplaseze constant pentru a se sustrage de la depistare, sperând de fiecare dată să exploateze lacune sau discrepanțe în legislație și întârzieri de cooperare judiciară sau polițienească”²¹.

Deși FATF furnizează un set de reguli recunoscute la nivel internațional, eficacitatea acestora depinde în mod direct de capacitatea fiecărui stat de a le transpune în legislația națională și de a implementa mecanisme eficiente de monitorizare. Diferențele legislative dintre jurisdicții creează lacune exploatate de rețele infracționale, făcând ca armonizarea reglementărilor să fie o condiție esențială pentru protejarea integrității sistemului financiar global. Nu este suficientă doar adoptarea recomandărilor FATF, fiind necesară și instituirea unor mecanisme eficiente de supraveghere și sancționare a statelor care nu respectă aceste standarde. În acest context, Republica Moldova a demonstrat angajamentul său față de eforturile internaționale prin adoptarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, consolidând astfel cadrul său normativ și facilitând colaborarea internațională în domeniul combaterii spălării banilor.

Pe bună dreptate, în contextul alinierii legislative, Alberto Chong și Florencio López-de-Silanes susțin că „armonizarea legislației este esențială pentru evitarea lacunelor juridice care permit infractorilor să exploateze discrepanțele dintre jurisdicții”²². Această realitate devine evidentă în contextul în care statele care nu dispun de reglementări unitare sau care întârzie implementarea standardelor internaționale devin puncte vulnerabile în sistemul global de combatere a spălării banilor. Astfel, lipsa unui cadru uniform poate duce la fragmentarea eforturilor de prevenire și la dificultăți ce țin de identificarea și sancționarea fluxurilor financiare suspecte. În acest sens, cooperarea internațională joacă un rol crucial în asigurarea unui răspuns eficient împotriva spălării banilor și a finanțării terorismului.

Un alt mecanism de cooperare este „Grupul Eurasiatic pentru Combaterea Spălării Banilor și Finanțării Terorismului (EAG)”. Acest mecanism este un organism regional de tip FATF, creat în 2004 și actualmente membru asociat al FATF. EAG a fost înființat pentru statele din regiunea Eurasiei care nu erau incluse în alte grupuri regionale de tip FATF și joacă un rol important în reducerea amenințării terorismului internațional, asigurând transparența, fiabilitatea și securitatea sistemelor financiare naționale, precum și integrarea acestora în infrastructura internațională de combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Crearea grupului a coincis cu lansarea unor inițiative de dezvoltare a unor sisteme eficiente de prevenire a spălării banilor în regiune. Inițiativa de înființare a EAG a fost anunțată pentru prima dată de Federația Rusă în cadrul reuniunii plenare a FATF din octombrie 2003. În februarie 2004, problema a fost discutată la o reuniune internațională privind cooperarea statelor membre CSI în combaterea spălării banilor și finanțării te-

²¹ Manual on Countering Money Laundering and the Financing of Terrorism, Asian Development Bank January 2003, p. 11, 525 p. Disponibilă: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/27932/counter-ing-money-laundering.pdf> [accesată: 19.02.2024].

²² Alberto Chong și Florencio López-de-Silanes. În: Money Laundering and Its Regulation. Datele de catalogare în publicație furnizate de Banca Interamericană de Dezvoltare, Inter-American Development Bank and University of Amsterdam and NBER, Biblioteca Felipe Herrera P. 5, 55 p. HV6768 C85 2006 364.6168 C85---dc-22.

rorismului, la care au participat țările CSI, China și mai multe organizații internaționale. Această inițiativă a fost sprijinită de Consiliul Miniștrilor Afacerilor Externe al CSI, care a recomandat organizarea unei conferințe de constituire a unui grup regional de tip FATF²³.

Un alt element esențial al cooperării internaționale în scopul prevenirii și combaterii spălării banilor este schimbul de date între unitățile de informații financiare (FIU). Acestea din urmă joacă un rol crucial în colectarea, analiza și distribuirea informațiilor referitoare la tranzacțiile suspecte, facilitând astfel investigațiile transfrontaliere și îmbunătățind transparența financiară. Unul dintre cele mai importante mecanisme de colaborare între aceste entități este Rețeaua Egmont, care oferă o platformă securizată pentru schimbul de informații privind tranzacțiile suspecte și fluxurile financiare ilicite. „Grupul Egmont (...) oferă o platformă securizată pentru schimbul de expertiză și informații financiare în scopul combaterii spălării banilor și finanțării terorismului (ML/TF).”²⁴.

Republica Moldova este membră a Rețelei Egmont, beneficiind de cadrul de cooperare pe care aceasta îl oferă pentru facilitarea schimbului de informații financiare confidențiale în vederea combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Aceste acorduri permit accesul autorităților naționale la un volum semnificativ de informații relevante pentru investigațiile economico-financiare, contribuind la consolidarea sistemului național de prevenire a criminalității financiare.

Conform Egmont Group Annual Report, „schimburile de informații între unitățile de informații financiare (FIU) sunt esențiale, eficiente și desfășurate zilnic: membrii Grupului Egmont au trimis și primit 24.951 de solicitări de informații operaționale pe parcursul perioadei analizate, reprezentând o creștere de 6% comparativ cu perioada precedentă”²⁵. Acest fapt demonstrează o utilizare extinsă a mecanismului de cooperare internațională, ceea ce reflectă necesitatea continuă a unui schimb rapid și eficient de informații financiare.

În plus, Rețeaua Egmont sprijină în mod constant inițiativele Consiliului de Securitate al ONU, ale miniștrilor de finanțe ai G20 și ale FATF, contribuind la îmbunătățirea politicilor publice prin furnizarea de expertiză operațională și analize privind riscurile legate de spălarea banilor și finanțarea terorismului. „Această cooperare este esențială, întrucât FIU-urile sunt poziționate unic pentru a sprijini eforturile naționale și internaționale în domeniul combaterii finanțării terorismului, fiind principala poartă de acces pentru schimbul de informații financiare la nivel intern și internațional, în conformitate cu standardele globale AML/CFT”²⁶.

„O colaborare continuă și coerentă între unitățile de informații financiare (FIU) și entitățile raportoare este esențială pentru implicarea acestora în lupta împotriva spălării banilor în general și, în mod special, împotriva infracțiunilor legate de evaziunea fiscală”²⁷.

Un aspect problematic îl constituie diferitele cadre legislative între state, care pot

²³ <https://www.spcsb.gov.md/ro/page/cooperare> [accesată: 11.12.2024].

²⁴ Informația preluată de pe situl oficial al Serviciului Prevenire și Combateră a Spălării Banilor. Disponibilă: <https://www.spcsb.gov.md/ro/page/cooperare> [accesată: 15.09.2024].

²⁵ Raportul anual pentru perioada 2022-2023 a Egmont group of financial intelligence units, p. 9, 64 p. Disponibil: <https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2024/07/2022-2023-Egmont-Group-Annual-Report.pdf> [accesată: 16.08.2024].

²⁶ Informația preluată de pe situl oficial al Serviciului Prevenire și Combateră a Spălării Banilor. Disponibilă: <https://www.spcsb.gov.md/ro/page/cooperare> [accesată: 15.09.2024].

²⁷ Scherrer Amandine. Fighting tax crimes – Cooperation between Financial Intelligence Units, Ex-Post Impact Assessment, PE 598.603 – March, 2017, p. 72, 88 p. Disponibil: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU\(2017\)598603_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU(2017)598603_EN.pdf) [accesată: 19.06.2024].

limita accesul la informațiile financiare necesare pentru investigații. Deși schimbul de informații între FIU-uri este crucial, discrepanțele dintre reglementările naționale pot afecta eficiența acestor colaborări. „Analiza comparativă a FIU-urilor din Canada, Franța, Elveția și Regatul Unit evidențiază diferențe semnificative în modul în care aceste entități operează și colaborează la nivel internațional. Deși toate FIU-urile sunt implicate în colectarea și analiza informațiilor financiare, accesul la date, structura organizatorică și cadrul de cooperare variază considerabil între jurisdicții. În unele state, FIU-urile au o autonomie sporită și acces direct la baze de date relevante, în timp ce în altele, aceste entități funcționează sub supravegherea unor agenții guvernamentale, ceea ce poate influența eficiența acțiunilor lor”²⁸. În acest context, eficiența Rețelei Egmont depinde de nivelul de cooperare dintre state, de voința politică a fiecărei jurisdicții de a împărtăși informații relevante și de capacitatea tehnică a FIU-urilor de a procesa și analiza datele primite. Pe lângă facilitarea schimbului de informații, Rețeaua Egmont oferă asistență tehnică și formare profesională, sprijinind dezvoltarea capacităților FIU-urilor naționale pentru a-și îmbunătăți mecanismele de investigare și prevenire a criminalității financiare.

Un exemplu concret al acestor provocări este „Laundromatul rusesc”, aproximativ 20 de miliarde de dolari SUA fiind spălați prin bănci din Europa de Est, inclusiv din Republica Moldova. Investigarea acestui caz a demonstrat dificultatea urmăririi fondurilor ilicite din cauza lipsei de coordonare între sistemele juridice ale statelor implicate²⁹.

Astfel, deși Rețeaua Egmont este un instrument esențial în combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, eficiența sa rămâne condiționată de armonizarea legislațiilor naționale, implementarea unor mecanisme de supraveghere mai stricte și eliminarea barierelor care împiedică un schimb de informații rapid și eficace. O consolidare a cadrului de reglementare și o mai mare implicare a statelor în respectarea obligațiilor internaționale ar putea îmbunătăți considerabil impactul acestui mecanism asupra combaterii criminalității financiare transnaționale.

Schimbul de informații între unitățile de informații financiare (FIU) reprezintă un pilon central în strategia globală de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Unitățile de informații financiare au rolul de a colecta, analiza și distribui informații referitoare la tranzacțiile suspecte către autoritățile competente din alte state, facilitând astfel investigarea activităților financiare ilicite. Colaborarea internațională dintre FIU-uri este extrem de importantă pentru asigurarea transparenței financiare și identificarea rețelelor infracționale transnaționale.

Republica Moldova ocupă poziția de reprezentant regional al Grupului Europa II³⁰, un mandat care reflectă angajamentul său activ pentru consolidarea cooperării internaționale în domeniul schimbului de informații financiare. Această responsabilitate reprezintă o continuare a eforturilor regionale de promovare a bunelor practici și a standardelor internaționale în vederea prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Prin acest rol, Republica Moldova contribuie la îmbunătățirea mecanismelor de cooperare dintre statele din regiune, facilitând un schimb eficient și transparent de

²⁸ Scherrer Amandine. Fighting tax crimes – Cooperation between Financial Intelligence Units, Ex-Post Impact Assessment, PE 598.603 – March, 2017, 88 p. Disponibil: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU\(2017\)598603_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU(2017)598603_EN.pdf) [accesată: 19.06.2024].

²⁹ <https://www.occrp.org/en/project/the-russian-laundromat-exposed> [accesată: 14.05.2024].

³⁰ Informație preluată din Raportul anual pentru anul 2023 al Serviciului Prevenire și Combatere a Spălării Banilor. Disponibil: <https://www.spcsb.gov.md/ro/reports> [accesată: 29.10.2024].

informații esențiale pentru securitatea financiară și economică.

Comitetul de Experți pentru Evaluarea Măsurilor de Combatere a Spălării Baniilor și Finanțării Terorismului – MONEYVAL este un mecanism de monitorizare permanent al Consiliului Europei, menit să evalueze conformitatea cu principalele standarde internaționale privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și a eficienței implementării acestora. De asemenea, MONEYVAL oferă recomandări autorităților naționale pentru îmbunătățirea sistemelor lor de prevenire și combatere a acestor fenomene. Prin intermediul unui proces dinamic de evaluări reciproce, revizuire între experți și urmărire periodică a rapoartelor, MONEYVAL își propune să îmbunătățească capacitățile autorităților naționale în ceea ce privește combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

MONEYVAL (denumit anterior PC-R-EV) a fost înființat în 1997, iar funcționarea sa a fost reglementată prin prevederile generale ale Rezoluției Rez(2005)47³¹ privind comitetele și organele subordonate, mandatul și metodele lor de lucru. La 13 octombrie 2010, Comitetul Miniștrilor a adoptat Rezoluția CM/Rez(2010)12³², prin care MONEYVAL a fost ridicat, începând cu 1 ianuarie 2011, la statutul de mecanism independent de monitorizare în cadrul Consiliului Europei, subordonându-se direct Comitetului Miniștrilor. Statutul MONEYVAL a fost ulterior modificat prin Rezoluția CM/Rez(2013)13³³ și Rezoluția CM/Rez(2017)19³⁴.

Interpolul reprezintă o altă structură internațională, care joacă un rol fundamental în combaterea criminalității transnaționale, inclusiv a spălării banilor și a finanțării terorismului. Prin sistemele sale globale de schimb de informații, Interpol facilitează cooperarea între state, permițând urmărirea fluxurilor financiare suspecte, identificarea persoanelor implicate în activități ilicite și coordonarea anchetelor internaționale. Unul dintre cele mai importante instrumente utilizate de Interpol este sistemul I-24/7, care permite schimbul rapid de date operative între agențiile de aplicare a legii din statele membre. Acest sistem este esențial pentru detectarea și urmărirea infractorilor implicați în rețele de spălare a banilor, facilitând accesul autorităților la baze de date globale despre infractori, documente de identitate furate și active financiare suspecte.

„Rețeaua I-24/7 a Interpolului formează legătura decisivă între Secretariatul Gene-

³¹ Resolution Council of Europe and Committee of Ministers Res(2005)47 on committees and subordinate bodies, their terms of reference and working methods. Adopted by the Committee of Ministers on 14 December 2005 at the 951st meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805d91ee%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805d91ee%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 14.03.2024].

³² Resolution CM/Res(2010)12 on the Statute of the Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL). Adopted by the Committee of Ministers on 13 October 2010 at the 1095th meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805ce2da%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805ce2da%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 15.03.2024].

³³ Resolution CM/Res(2013)13 on the statute of the Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL). Adopted by the Committee of Ministers on 9 October 2013 at the 1180th meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805c77e5%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805c77e5%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 16.03.2024].

³⁴ Resolution CM/Res(2017)19 amending Resolution CM/Res(2013)13 on the statute of the Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL). Adopted by the Committee of Ministers on 27 September 2017 at the 1295th meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%220900001680758cb9%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%220900001680758cb9%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 16.03.2024].

ral și Birourile naționale centrale în 188 de state-membre, iar pe de altă parte, între ofițerii organelor de drept la aeroporturi și granițe și poliția de ordine publică³⁵. În plus, Notificările Roșii³⁶, emise de Interpol, au un rol crucial în localizarea și extrădarea persoanelor în cazurile prevăzute de lege. „Notificările roșii reprezintă alerte internaționale emise de INTERPOL la cererea unei autorități naționale de poliție, având scopul de a identifica, localiza și reține o persoană urmărită în vederea extrădării către statul care a formulat solicitarea”³⁷. Interpolul rămâne un actor-cheie în lupta împotriva spălării banilor, prin facilitarea schimbului operativ de informații, coordonarea investigațiilor internaționale și sprijinirea autorităților în localizarea și extrădarea infractorilor financiari. Cu toate acestea, eficiența sa depinde de transparența și corectitudinea utilizării mecanismelor de cooperare, fiind necesare măsuri pentru prevenirea abuzurilor și consolidarea încrederii între statele membre.

„În cadrul unui eveniment de nivel înalt desfășurat la Viena, în timpul celei de-a 33-a Comisii pentru Prevenirea Criminalității și Justiție Penală, liderii FATF, INTERPOL și UNODC au lansat un apel comun pentru intensificarea eforturilor globale în combaterea spălării banilor și finanțării terorismului. Aceștia au subliniat necesitatea ca statele membre să își consolideze acțiunile împotriva profiturilor ilicite generate de criminalitatea organizată transnațională, care alimentează conflictele, finanțează terorismul și afectează negativ populațiile vulnerabile. Prin focalizarea pe veniturile provenite din infracțiuni și rețelele financiare ilicite, țările pot combate și perturba mai eficient organizațiile criminale și pot îmbunătăți eforturile de prevenire a criminalității. De asemenea, abordarea profiturilor ilicite contribuie la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă 2030, promovând creșterea economică incluzivă, stabilitatea financiară și întărirea instituțiilor și guvernantei”³⁸.

Europol, agenția de aplicare a legii a Uniunii Europene, reprezintă un pilon central de combatere a criminalității grave și organizate, având atribuții extinse pentru prevenirea și combaterea fenomenelor asociate spălării banilor și finanțării terorismului. Rolul său principal este de a facilita schimbul operativ de informații între statele membre și de a sprijini investigațiile transfrontaliere, contribuind astfel la consolidarea securității financiare și economice a UE. Pentru a asigura o cooperare eficientă, Europol dispune de platforme de schimb de informații securizate, dintre care SIENA (Secure Information Exchange Network Application) care „este o platformă avansată dezvoltată de Europol pentru a satisface nevoile de comunicare ale forțelor de aplicare a legii din Uniunea Europeană. SIENA permite schimbul rapid și securizat de informații operaționale și strategice între

³⁵ Sterpu Vladimir. Prioritățile interpolului din perspectiva provocărilor internaționale, în materialele Conferinței internaționale științifico-practice, p. 90, pp. 89-91. Disponibilă: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/89-91_6.pdf [accesată: 04.03.2024].

³⁶ A se vedea: David, C., Heam, N. A Practical Guide to INTERPOL and Red Notices. Publisher: Bloomsbury Professional, 2018. 256 p. ISBN 978-1526505927; Sterpu Vladimir, Contribuții ale organizației internaționale Interpol la asigurarea securității. Cazul Republicii Moldova, Chișinău, 2020, 216 p. ISBN 978-9975-3298-9-7. Disponibilă: https://icjp.asm.md/sites/default/files/publicatii/sterpu_v._interpol_2020.pdf [accesată: 06.08.2024].

³⁷ Judit Harmati, Liliana Laris, Tamas Meresz. International Cooperation in Criminal Matters in the European Union, THEMIS Initial Training International Competition - Third Edition - National Institute of Magistracy Bucharest, 2008, p. 18, 24 p. Disponibilă: https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/themis/criminal/paper4_en.pdf [accesată: 14.06.2024].

³⁸ <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2024/Urgent-cooperation-needed-to-fight-money-laundering-and-terrorist-financing> [23.10.2024].

Europol, statele membre ale UE și parteneri, inclusiv autoritățile naționale, regionale și locale. Începând cu 2024, peste 3.000 de autorități competente sunt conectate prin SIENA, facilitând o cooperare eficientă în vederea combaterii criminalității transfrontaliere³⁹. În plus, European Financial and Economic Crime Centre (EFECC), înființat de Europol în 2020 „pentru a consolida sprijinul operațional acordat statelor membre ale Uniunii Europene și organismelor UE în domeniul criminalității financiare și economice. Centrul joacă un rol esențial în coordonarea eforturilor de combatere a spălării banilor, a fraudei și a altor activități ilegale care afectează economia europeană”⁴⁰. Prin acest centru, Europol își consolidează capacitatea de a asista statele membre în investigarea infracțiunilor economico-financiare complexe, inclusiv în combaterea fraudelor fiscale și a schemelor de spălare a banilor.

Europol joacă un rol esențial în prevenirea criminalității financiare, „care s-a dezvoltat dintr-o unitate de droguri într-o organizație europeană de poliție cu o sferă de jurisdicție impresionantă”⁴¹. Totuși, eficiența sa este influențată de anumite limitări instituționale și legislative. J. Vervaele subliniază că „(...) atribuțiile Europolului (...) sunt limitate la colectarea și analizarea datelor infracționale, oferind astfel sprijin pentru activitățile operaționale desfășurate de statele membre. Pe scurt, Europol nu este o autoritate polițienească care desfășoară activități de supraveghere, ci o agenție de sprijin analitic și operațional pentru forțele de aplicare a legii din statele membre ale Uniunii Europene.”. Cu alte cuvinte, Europol nu are competența de a efectua propriile investigații, ci doar de a sprijini investigațiile desfășurate de autoritățile naționale. Această limitare poate reduce impactul activităților sale, în special în cazurile care implică rețele infracționale transfrontaliere sofisticate. O altă provocare semnificativă este disparitatea dintre legislațiile statelor membre în ceea ce privește combaterea spălării banilor și aplicarea sancțiunilor pentru infracțiuni financiare. Europol trebuie să navigheze printre diferențele legislative ale fiecărui stat membru, ceea ce poate întârzia procesul de schimb de informații și coordonare a investigațiilor internaționale. Pentru a compensa aceste limitări, Europol colaborează strâns cu Interpol, Eurojust și Rețeaua Egmont, creând o rețea complexă de combatere a criminalității financiare la nivel internațional. De asemenea, Europol contribuie la inițiativele Grupului de Acțiune Financiară Internațională (FATF), sprijinind implementarea standardelor globale privind prevenirea spălării banilor și finanțării terorismului și furnizând analize detaliate cu privire la noile metode utilizate de infractori pentru disimularea activităților financiare ilicite⁴².

Eurojust reprezintă un pilon fundamental al Uniunii Europene în materie de cooperare judiciară transfrontalieră, „având misiunea de a sprijini direct procurorii și judecătorii în procesul de combatere a criminalității transfrontaliere grave. Prin expertiza și suportul oferit, Eurojust asigură tragerea la răspundere a infractorilor și realizarea actului de justiție”⁴³. Înființată în 2002, această agenție a devenit un instrument esențial pentru com-

³⁹ A se vedea: <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/secure-information-exchange-network-application-siena> [accesată: 16.04.2024].

⁴⁰ A se vedea: <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-financial-and-economic-crime-centre-efecc> [accesată: 16.04.2024].

⁴¹ John A.E. Vervaele. The Europeanisation of Criminal Law and the Criminal Law Dimension of European Integration, 3/2005, p. 14, 28 p. Disponibil: https://aei.pitt.edu/44274/1/researchpaper_3_2005_vervaele.pdf [accesată: 22.04.2024].

⁴² A se vedea: <https://www.fatf-gafi.org/> [accesată: 14.03.2024].

⁴³ A se vedea: <https://www.eurojust.europa.eu/about-us/organisation/mission> [accesată: 24.04.2024].

baterea infracțiunilor grave, inclusiv spălarea banilor, fraudă financiară, corupția și criminalitatea organizată. Prin intermediul echipelor comune de investigație (Joint Investigation Teams – JITs), Eurojust oferă un cadru operațional eficient, permițând desfășurarea investigațiilor simultane în mai multe jurisdicții, reducând astfel fragmentarea și întârzierile cauzate de barierele legale naționale⁴⁴. Agenția colaborează îndeaproape cu Europol, Parchetul European (EPPO), unitățile de informații financiare (FIU) și organisme internaționale precum Interpol și FATF, consolidând combaterea criminalității financiare la nivel european și global. O provocare majoră o constituie lipsa competențelor directe de investigare. Eurojust acționează ca un centru de coordonare, însă nu poate desfășura investigații proprii, depinzând în totalitate de autoritățile naționale. Acest aspect poate limita eficiența sa în cazurile care necesită o reacție rapidă și integrată între mai multe state.

Pentru a îmbunătăți eficacitatea agenției, Uniunea Europeană promovează extinderea atribuțiilor Eurojust și îmbunătățirea colaborării cu instituțiile financiare și autoritățile de reglementare. J. Vervaele, afirmă că „Eurojust facilitează cooperarea judiciară între statele membre, însă disparitățile din domeniul aplicării legislației afectează eficiența investigațiilor transfrontaliere”⁴⁵. Această observație evidențiază faptul că, pentru a consolida rolul Eurojust în combaterea criminalității financiare, este necesară o armonizare mai strânsă a legislației statelor membre și o reducere a obstacolelor birocratice în schimbul de informații. În ciuda acestor limitări, Eurojust rămâne un actor esențial în strategia europeană de combatere a criminalității financiare, contribuind la accelerarea investigațiilor transfrontaliere și facilitarea schimbului de probe între autoritățile judiciare. Prin promovarea unor mecanisme eficiente de cooperare internațională, Eurojust continuă să sprijine stabilitatea juridică și securitatea financiară a Uniunii Europene.

Spre exemplu, „raportul consolidat de activitate pentru 2023 subliniază implementarea programului anual de lucru și a indicatorilor cheie de performanță, execuția bugetară și politicile de personal. Eurojust a atins 76% din indicatorii de performanță pentru 2023 și a înregistrat progrese constante în atingerea obiectivelor multianuale. Agenția a organizat 577 de reuniuni de coordonare și 21 de centre de coordonare, sprijinind 288 de echipe comune de anchetă și facilitând executarea a 1.259 de mandate europene de arestare, precum și utilizarea a 6.299 de ordine europene de anchetă”⁴⁶.

Cooperarea internațională în vederea combaterii spălării banilor nu se limitează la adoptarea instrumentelor juridice generale, ci mai presupune încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale care să faciliteze schimbul de informații, asistența juridică reciprocă și extrădarea suspectilor. Tratele de asistență juridică reciprocă (MLATs) sunt esențiale

⁴⁴ A se vedea mai mult: Ostavciuc Dinu, Osoianu Tudor. Echipa comune de investigații – formă a asistenței juridice internaționale în materie penală. În: Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice. Ediția a II-a. Conferință științifico-practică internațională. 08.12.2022. Chișinău, Republica Moldova, 2023, pp. 289-297. ISBN 978-9975-135-66-5. CZU 34+351.74/.75(082) P 95; Ostavciuc, Dinu. Joint form-investigations teams of international legal assistance in criminal matters. În: ACROSS – A Comprehensive Review of Societal Studies (Volumul 5 / Anul 2022), Galați, România. Disponibilă: <https://kanalregister.hkdir.no/publiseringskanaler/erihplus/periodical/info?id=502415> [accesată: 13.08.2024].

⁴⁵ John A.E. Vervaele. The Europeanisation of Criminal Law and the Criminal Law Dimension of European Integration, 3/2005, p. 22, 28 p. Disponibil: https://aei.pitt.edu/44274/1/researchpaper_3_2005_vervaele.pdf [accesată: 22.04.2024].

⁴⁶ Raportul Eurojust pentru anul 2023. Disponibil: <https://www.eurojust.europa.eu/about-us/planning-and-reporting/annual-report> [accesată: 24.08.2024].

pentru investigarea infracțiunilor economico-financiare, permițând confiscarea bunurilor ilicite și identificarea beneficiarilor reali ai tranzacțiilor suspecte. Conform UNODC, aceștia sunt piloni fundamentali în lupta globală împotriva criminalității financiare⁴⁷.

Republica Moldova a semnat acorduri de asistență juridică reciprocă cu statele membre ale UE și CSI, facilitând schimbul de probe și extrădarea suspectilor⁴⁸. „Una dintre cele mai importante bune practici pentru accelerarea implementării cererilor de asistență juridică reciprocă (MLA) este, în măsura posibilului, aplicarea principiului dublei incriminări doar atunci când acțiunile sunt coercitive, deoarece acestea afectează cel mai puternic drepturile fundamentale ale omului. Standardul FATF susține această abordare, solicitând statelor să nu condiționeze acordarea asistenței de existența dublei incriminări în cazul cererilor MLA care nu implică acțiuni coercitive. Convenția ONU împotriva Corupției urmează aceeași abordare. Soluții pot fi găsite și în instrumentele internaționale care oferă mecanisme juridice pentru interpretarea largă a principiului dublei incriminări, în special în cazurile în care se solicită acțiuni necoercitive. Exemple de astfel de acțiuni includ cererile de mărturie, videoconferințele cu martori sau declarațiile bancare. Flexibilitatea ar trebui stabilită ca un principiu general, cu condiția ca dreptul internațional al drepturilor omului și dreptul internațional umanitar să fie respectate. Un exemplu relevant poate fi găsit în cele mai recente tratate ale SUA privind asistența juridică reciprocă, care oferă flexibilitate în schimbul de informații, permițând, de exemplu, depunerea de mărturii prin videoconferință. Un alt exemplu este Schema Harare, aplicabilă țărilor de Common Law, care stabilește recomandări și comentarii specifice ce pot fi utile pentru pregătirea sau răspunsul la cererile MLA. Conform par. 15 din Schema Harare, „o cerere poate solicita asistență pentru facilitarea prezenței unei persoane în scopul unei investigații sau pentru a depune mărturie în fața unei instanțe care are jurisdicție în statul solicitant”. Pe lângă informațiile necesare, cererea trebuie să specifice următoarele: subiectul relevant pentru prezența persoanei și motivele pentru care prezența fizică a persoanei este necesară”⁴⁹.

Totuși, eficiența acestor acorduri este afectată de diferențele legislative, lipsa unui mecanism unitar de aplicare și reticența unor jurisdicții în furnizarea de informații financiare. Pentru îmbunătățirea eficienței cooperării internaționale sunt necesare standardizarea schimbului de informații între state, extinderea rețelelor de raportare a tranzacțiilor suspecte, sancționarea statelor care refuză cooperarea și dezvoltarea protocoalelor comune între bănci și autoritățile de reglementare. Succesul acestor măsuri depinde de nivelul de implementare și de voința politică a statelor semnatare, iar alinierea legislațiilor naționale la standardele internaționale rămâne o prioritate esențială pentru prevenirea utilizării abuzive a sistemului financiar.

Împărtășim opinia autorilor care menționează că „țările ar trebui să identifice cei mai importanți parteneri internaționali în vederea încheierii unor acorduri bilaterale/multilaterale de schimb de informații pentru a facilita eforturile de combatere a finanțării terorismului. Pentru a fi eficiente, astfel de practici trebuie să fie promovate

⁴⁷ A se vedea: <https://www.unodc.org> [accesată: 16.06.2024].

⁴⁸ În acest sens, a se vedea situl oficial al Ministerului Justiției: <https://www.justice.gov.md/> [accesată: 16.06.2024].

⁴⁹ Kao Kathleen, Laborde Jean-Paul, Riordan Paul, Brauders Dermot, Hyung Keun Yoon, Miguel Angel Garcia, and Nedko Krumov. International Cooperation in Combating the Financing of Terrorism, Chapter 6 from Countering the Financing of Terrorism: Good Practices to Enhance Effectiveness, 12 May 2023, p. 162-163, pp. 153-177. Disponibil: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9798400204654/CH006.xml> [accesată: 12.04.2024].

la nivel național”⁵⁰.

Totodată, ar trebui exploatate „canalele existente de cooperare internațională. În acest sens, se apelează la ofițeri de legătură ai agențiilor internaționale, autorități centrale desemnate pentru gestionarea și procesarea cererilor de asistență juridică reciprocă către alte țări, precum și la forțe de poliție precum INTERPOL, Europol, RRAG etc.”⁵¹

Serviciul Prevenire și Combatere a Spălării Banilor în anul 2023 a recepționat 43 de solicitări, toate fiind executate și transmise spre examinare. Totodată, instituția a transmis 63 de solicitări și a primit 96 de răspunsuri. A mai recepționat 19 și a transmis pentru examinare 22 de informații spontane⁵².

În continuare, ne vom expune asupra conținutului cererii de asistență juridică internațională în materie penală, având ca obiect spălarea banilor. După noi, cea mai potrivită abordare este formulată de cercetătorii Do Thi Ha, Pham Thi Hong Nghia și Nguyen Thi Ngoc Yen⁵³, care au structurat cooperarea internațională în acest domeniu în patru direcții principale: schimbul de informații și documente, identificarea și blocarea activelor infracționale, implementarea asistenței juridice reciproce și extrădarea suspectilor, precum și alte forme de colaborare internațională în ceea ce ține de prevenirea și combaterea acestui fenomen.

Această formulă este una clară și cuprinzătoare, iar noi o susținem în totalitate. Iar ca această cooperare să fie eficientă, nu trebuie ignorate prevederile CPP, care reglementează conținutul și forma cererii de asistență juridică internațională. Respectarea acestor dispoziții este esențială, întrucât orice omisiune sau nerespectare a cerințelor procedurale poate duce la respingerea solicitărilor sau la întârzierea investigațiilor, afectând astfel eficiența cooperării internaționale. Mai mult, o armonizare clară a legislațiilor naționale cu cerințele internaționale și europene este indispensabilă pentru prevenirea blocajelor instituționale și administrative. Dacă statele nu aplică standardele globale privind schimbul de informații și asistența juridică, măsurile de prevenire a spălării banilor și de administrare a probelor devin ineficiente, iar eforturile internaționale sunt compromise.

Considerăm, de asemenea, că statelor care nu își respectă obligațiile internaționale în acest domeniu trebuie să le fie aplicate sancțiuni, fie sub formă de restricții economice și măsuri financiare, fie de alte penalizări. Doar prin responsabilizarea statelor și a organelor naționale de aplicare a legii putem asigura o cooperare eficientă și reală, capabilă să prevină și să combată în mod eficace fenomenul spălării banilor la nivel internațional.

⁵⁰ Kao Kathleen, Laborde Jean-Paul, Riordan Paul, Brauders Dermot, Hyung Keun Yoon, Miguel Angel Garcia, and Nedko Krumov. International Cooperation in Combating the Financing of Terrorism, Chapter 6 from Countering the Financing of Terrorism: Good Practices to Enhance Effectiveness, 12 May 2023, p. 153, pp. 153-177. Disponibil: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9798400204654/CH006.xml> [accesată: 12.04.2024].

⁵¹ Guide on Identification and Investigation Techniques on Cases of Money Laundering originating from Political Corruption, Department against transnational organized crime (DTOC) organization of american states (OAS), lii (virtual) meeting of the group of experts for the control of money laundering, November 16, 2022 Washington DC – United States of America, 2022, p. 17, 20 p. OEA/Ser.L/LIII.4.53 DDOT/LAVEX/DOC.7/22. Disponibil: https://www.oas.org/en/sms/dtoc/gelavex/53/docs/7-Guia_de_Tecnicas_de_identificacioon_e_investigacion_LA-Corrupcion_ENG.pdf [accesată: 22.06.2024].

⁵² Raportul anual 2023 al Serviciului Prevenire și Combatere a Spălării Banilor. Disponibil: <https://www.spcsb.gov.md/ro/reports> [accesată: 07.12.2024].

⁵³ Do Thi Ha, Pham Thi Hong Nghia, Nguyen Thi Ngoc Yen. Understanding the International Cooperation to Combat Money Laundering of Vietnam in ASEAN, p. 2, 13 p. Disponibilă: https://law.unimelb.edu.au/___data/assets/pdf_file/0011/4356686/PHAM-Thi-Hong-Nghia_-NGUYEN-Thi-Ngoc-Yen_DO-Thi-Ha.pdf [accesată: 11.10.2024].

Cooperarea internațională în vederea combaterii spălării banilor se confruntă cu numeroase provocări care afectează eficiența eforturilor comune ale statelor și instituțiilor internaționale. Unul dintre principalele obstacole ce periclitizează combaterea eficientă a spălării banilor este reprezentat de „diferențele legislative între jurisdicții, lipsa de încredere reciprocă și dificultățile de partajare a informațiilor sensibile între state. Deși există numeroase eforturi la nivel național și internațional pentru a contracara spălarea banilor, succesul acestor inițiative este adesea limitat”⁵⁴. Fiecare stat are propriile reglementări privind prevenirea și combaterea acestei infracțiuni, iar lipsa unei armonizări legislative poate întârzia sau chiar împiedica desfășurarea investigațiilor internaționale.

Unii autori subliniază că „cooperarea internațională între țări este un instrument indispensabil pentru combaterea finanțării terorismului. Provocările variază pentru fiecare jurisdicție, dar cele mai frecvente sunt (1) limitările de capacitate, (2) schimbul inadecvat de informații și insuficienta stabilire a priorităților la nivel național și internațional, (3) lipsa încrederii între parteneri și (4) regimuri juridice subdezvoltate”⁵⁵. Aceste obstacole evidențiază necesitatea unor structuri eficiente de coordonare între state, capabile să faciliteze schimbul rapid de informații și să asigure aplicarea standardelor internaționale într-un mod unitar. Fără un efort concertat și susținut la nivel global, măsurile de combatere a criminalității financiare riscă să rămână ineficiente, iar sistemele financiare naționale să fie vulnerabile la exploatarea de către rețele infracționale bine organizate.

O altă provocare semnificativă este refuzul unor jurisdicții de a furniza informații financiare, fenomen întâlnit în special în „paradisurile fiscale”. Aceste jurisdicții oferă anonim beneficiarilor reali ai tranzacțiilor financiare, ceea ce face dificilă urmărirea fluxurilor de bani iliciți. Potrivit *OECD Global Forum on Transparency and Exchange of Information for Tax Purposes* (2022), „multe jurisdicții refuză să participe la schimbul automat de informații financiare, subminând astfel eforturile globale de combatere a criminalității financiare”⁵⁶. Exemple notabile includ Insulele Cayman, Panama și Emiratele Arabe Unite, care au fost criticate de mai multe organisme internaționale pentru lipsa de transparență financiară.

Birocrația și durata îndelungată a procesului de asistență juridică reciprocă reprezintă un alt obstacol major în calea combaterii spălării banilor. Procedurile greoaie și cerințele administrative excesive încetinesc schimbul de informații și extrădarea suspectilor, permițând acestora din urmă să profite de sistemele juridice lente. Conform *SIRIUS EU electronic evidence situation report 2024*⁵⁷, „în 2023, cele trei probleme principale întâmpinate de ofițerii

⁵⁴ Graycar Adam. *International Cooperation to Combat Money Laundering*, from PART ID - Transnational Justice Matters. Published online by Cambridge University Press: 20 June 2019, p. 302, pp. 299 – 304. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781108597296.050>. Disponibilă: <https://www.cambridge.org/core/books/abs/international-and-transnational-crime-and-justice/international-cooperation-to-combat-money-laundering/9450F1BF25A229142524CE473ADE182D> [accesată: 15.04.2024].

⁵⁵ Kao Kathleen, Laborde Jean-Paul, Riordan Paul, Brauders Dermot, Hyung Keun Yoon, Miguel Angel Garcia, and Nedko Krumov. *International Cooperation in Combating the Financing of Terrorism*, Chapter 6 from *Countering the Financing of Terrorism: Good Practices to Enhance Effectiveness*, 12 May 2023, p. 153, pp. 153-177. Disponibil: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9798400204654/CH006.xml> [accesată: 12.04.2024].

⁵⁶ https://www.oecd.org/en/publications/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes_2219469x.html [accesată: 25.07.2024].

⁵⁷ *SIRIUS EU electronic evidence situation report 2024*, 6 th annual SIRIUS EU electronic evidence situation report, European Union Agency for Law Enforcement Cooperation and European Union Agency for Criminal Justice Cooperation, The Hague, November 2024, p. 30-31, 76 p. Disponibil: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/SIRIUS_E_Evidence_Situation_Report_2024.pdf [accesată: 11.10.2024].

de aplicare a legii din afara UE atunci când au trimis cereri către furnizorii de servicii cu sediul în străinătate au fost aproape identice cu cele din UE. Principala dificultate este durata excesivă a procesului de asistență juridică reciprocă (MLA), urmată de lipsa unei standardizări a politicilor furnizorilor de servicii. A treia problemă menționată frecvent de ofițeri este dificultatea de a identifica modalitatea corectă de transmitere a cererilor⁵⁸. În plus, unii autori⁵⁸ afirmă că „MLAT-urile sunt instrumente utile, dar durata lungă de procesare și cerințele administrative împiedică aplicarea lor eficientă”.

Un alt aspect problematic este lipsa resurselor și a expertizei tehnice în statele în curs de dezvoltare, unde instituțiile de aplicare a legii și unitățile de informații financiare sunt adesea subfinanțate. Acest lucru limitează capacitatea acestor state de a implementa măsuri eficiente de detectare a activităților financiare suspecte și de a răspunde cererilor internaționale de asistență juridică. Unele cercetări arată că „în multe state cu economii emergente, infrastructura digitală pentru urmărirea tranzacțiilor financiare este deficitară, ceea ce afectează capacitatea de cooperare internațională”⁵⁹.

Nu în ultimul rând, metodele utilizate de grupările criminale pentru spălarea banilor devin din ce în ce mai sofisticate, ceea ce îngreunează detectarea și prevenirea acestora. Criptomonedele, tranzacțiile structurate și utilizarea entităților offshore sunt doar câteva dintre tehnicile utilizate pentru a ascunde originea fondurilor ilicite. În acest sens, o cercetare⁶⁰ evidențiază faptul că „peste 20% din tranzacțiile suspecte din ultimul an au fost efectuate prin criptomonede anonime, ceea ce face dificilă urmărirea fondurilor”.

Un prim pas de soluționare a unor asemenea provocări este armonizarea legislațiilor internaționale privind transparența financiară, astfel încât toate statele să aplice standardele globale privind raportarea și prevenirea spălării banilor. Lipsa unei reglementări uniforme permite anumitor jurisdicții să devină puncte vulnerabile în sistemul financiar global, facilitând disimularea tranzacțiilor suspecte. Standardizarea obligațiilor de raportare și impunerea unor cerințe stricte pentru toate entitățile financiare ar reduce fragmentarea sistemului de combatere a criminalității financiare.

O altă măsură foarte importantă este crearea unor mecanisme eficiente de sancționare a jurisdicțiilor care refuză să coopereze la investigarea cazurilor de spălare a banilor. Aceste sancțiuni pot include restricții economice, interdicții asupra fluxurilor financiare internaționale și limitarea accesului la piețele globale.

Pentru a îmbunătăți eficiența cooperării internaționale în vederea combaterii spălării banilor, este esențial să fie accelerat procesul de asistență juridică reciprocă (MLATs) prin digitalizarea cererilor și reducerea birocrăției administrative. În prezent, procedurile greoaie și durata îndelungată a procesării cererilor MLA împiedică investigarea rapidă a infracțiunilor financiare transnaționale. Digitalizarea acestui proces ar permite transmiterea electronică a solicitărilor între autoritățile competente, reducând semnificativ timpul de procesare și facilitând schimbul de informații relevante în timp real. În paralel, este

⁵⁸ John A. E. Vervaele. The Europeanisation of Criminal Law and the Criminal Law Dimension of European Integration, 3/2005, 28 p. Disponibil: https://aei.pitt.edu/44274/1/researchpaper_3_2005_vervaele.pdf [accesată: 22.04.2024].

⁵⁹ Ngaruko Floribert. Annual Report 2023, Africa Group I Constituency. World Bank Group. Disponibil: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/e0f016c369ef94f87dec9bcb22a80dc7-0330212023/original/Annual-Report-2023.pdf> [accesată: 28.11.2024].

⁶⁰ Chainalysis, The 2023 Crypto Crime Report, Everything you need to know about cryptocurrency-based crime, February 2023, 109 p. Disponibil: https://hkbfa.io/wp-content/uploads/2023/02/Crypto_Crime_Report_2023.pdf [accesată: 15.11.2024].

necesară alocarea de resurse suplimentare pentru statele în curs de dezvoltare, care se confruntă cu lipsa infrastructurii necesare pentru detectarea și raportarea tranzacțiilor suspecte. Multe dintre aceste state nu dispun de sisteme digitale avansate pentru monitorizarea fluxurilor financiare, ceea ce face ca eforturile internaționale de combatere a criminalității economice să fie incomplete și inefficiente. Prin sprijin financiar și asistență tehnică, aceste țări ar putea implementa sisteme de raportare automatizată și mecanisme eficiente de analiză a datelor financiare, contribuind astfel la creșterea transparenței și consolidarea cooperării internaționale.

O altă măsură indispensabilă este consolidarea parteneriatelor dintre sectorul public și cel privat pentru detectarea tranzacțiilor ilicite. Colaborarea dintre băncile internaționale, fintech-urile și autoritățile de reglementare este crucială pentru identificarea rapidă a fluxurilor financiare suspecte. Joint Money Laundering Intelligence Taskforce⁶¹ din Marea Britanie este un exemplu de bune practici în acest domeniu, facilitând schimbul de informații între sectorul privat și agențiile guvernamentale. În viziunea unor autori⁶², „colaborarea între instituțiile financiare și autoritățile de aplicare a legii este vitală pentru prevenirea spălării banilor, dar trebuie echilibrată cu protecția drepturilor individuale și respectarea normelor de confidențialitate bancară”.

În plus, este necesară accelerarea implementării tehnologiilor moderne în identificarea și urmărirea banilor murdari. Sistemele de inteligență artificială și analiza Big Data sunt din ce în ce mai utilizate pentru detectarea tiparelor suspecte și reducerea numărului de componente fals pozitive în raportările de tranzacții suspecte. Conform Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN, 2023), „tehnologiile avansate permit o monitorizare mai precisă a fluxurilor financiare și îmbunătățesc capacitatea de identificare a tranzacțiilor suspecte”⁶³. Pe de altă parte, susținem opinia lui Joras Ferwerda, care subliniază că „utilizarea analizei predictive și a algoritmilor AI crește eficiența monitorizării tranzacțiilor, dar trebuie calibrată pentru a evita generarea unui număr excesiv de alerte nejustificate”⁶⁴.

4. CONCLUZII

Fragmentarea legislativă și diferențele de aplicare a normelor la nivel internațional creează vulnerabilități sistemice exploatate de rețelele infracționale specializate în spăla-

⁶¹ JMLIT este un parteneriat între autoritățile de aplicare a legii și sectorul financiar, având ca scop schimbul și analiza informațiilor legate de spălarea banilor și alte amenințări economice majore. Grupul de lucru include instituții financiare, Autoritatea de Conduită Financiară (Financial Conduct Authority - FCA), Agenția Națională pentru Criminalitate (NCA), Administrația Fiscală și Vamală (HMRC), Biroul pentru Fraude Grave (SFO), Poliția orașului Londra și Serviciul de Poliție Metropolitană. JMLIT își propune să combată schemele sofisticate de spălare a banilor, care sunt de obicei complexe, implică multiple instituții financiare și se desfășoară în mai multe jurisdicții. Prin colaborare, partenerii din acest grup schimbă informații despre tipologii noi de spălare a banilor, vulnerabilități existente și date tactice în timp real. JMLIT face parte din Centrul Național pentru Combaterea Criminalității Economice (National Economic Crime Centre - NECC) din Regatul Unit. Informația disponibilă: https://wiki.treasurers.org/wiki/Joint_Money_Laundering_Intelligence_Taskforce [accesată: 15.11.2024].

⁶² Levi Michael, Reuter Peter. Money Laundering, p. 362, pp. 289-375. Disponibilă: https://www.tni.org/files/publication-downloads/money_laundering_levi_and_reuter.pdf [accesată: 27.08.2024].

⁶³ Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN, 2023). Disponibilă: https://www.fincen.gov/sites/default/files/shared/FinCEN_Infographic_Public_508FINAL_2024_June_7.pdf [accesată: 21.11.2024]. Misiunea FinCEN este de a proteja sistemul financiar împotriva utilizării ilicite, de a combate spălarea banilor și infracțiunile asociate, inclusiv terorismul, și de a promova securitatea națională prin utilizarea strategică a autorităților financiare, precum și prin colectarea, analiza și diseminarea informațiilor financiare.

⁶⁴ Ferwerda Joras. The Multidisciplinary Economics of Money Laundering, 2012, 180 p. Tjalling C. Koopmans Dissertation Series USE 007 Printed by Ridderprint, Ridderkerk. ISBN 978-90-5335-623-4.

rea banilor. Adoptarea unor standarde uniforme, bazate pe principii clare de transparență financiară și schimb rapid de informații între state, este esențială pentru reducerea riscurilor asociate criminalității economico-financiare. Consolidarea mecanismelor de reglementare și aplicarea uniformă a măsurilor de prevenire ar contribui la întărirea capacității statelor de a gestiona eficient fluxurile financiare suspecte și de a combate utilizarea sistemului bancar în scopuri ilicite.

Metodele tradiționale de investigare a infracțiunilor financiare se dovedesc insuficiente în fața rețelelor infracționale sofisticate, care utilizează tehnologii avansate pentru a disimula proveniența fondurilor ilicite. Integrarea sistemelor de inteligență artificială, analiza predictivă și automatizarea proceselor de detectare a tranzacțiilor suspecte pot reduce semnificativ timpul de reacție al autorităților. Implementarea unor soluții digitale de analiză a datelor financiare ar permite o identificare mai rapidă a schemelor infracționale și o intervenție eficientă pentru prevenirea utilizării structurilor financiare în activități ilegale.

Dimensiunea transnațională a spălării banilor impune o coordonare strânsă între state, instituțiile financiare și agențiile internaționale de aplicare a legii. Crearea unor mecanisme de schimb de informații în timp real, simplificarea procedurilor de asistență juridică reciprocă și armonizarea legislațiilor privind confiscarea și repatrierea activelor ilicite sunt aspecte fundamentale pentru combaterea eficientă a acestui fenomen. În acest sens, adaptarea continuă a strategiilor de cooperare internațională și consolidarea structurilor instituționale de supraveghere contribuie la limitarea posibilităților de exploatare a lacunelor juridice și financiare de către rețelele de crimă organizată.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

- Alberto Chong și Florencio López-de-Silanes. În: Money Laundering and Its Regulation. Datele de catalogare în publicație furnizate de Banca Interamericană de Dezvoltare, Inter-American Development Bank and University of Amsterdam and NBER, Biblioteca Felipe Herrera P. 5, 55 p. HV6768 C85 2006 364.6168 C85---dc-22.
- Chainalysis, The 2023 Crypto Crime Report, Everything you need to know about cryptocurrency-based crime, February 2023, 109 p. Disponibil: https://hkibfa.io/wp-content/uploads/2023/02/Crypto_Crime_Report_2023.pdf [accesată: 15.11.2024].
- Convenția Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005. Ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 165 din 13.07.2007. Publicat: 10.08.2007 în Monitorul Oficial Nr. 117-126 art. 532.
- Convenția Consiliului Europei privind spălarea, descoperirea, sechestrarea și confiscarea produselor infracțiunii din 08.11.1990. Disponibilă: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/36227> [accesată: 11.04.2023].
- Convenția europeană de asistență juridică în materie penală, semnată la Strasbourg la 20.04.1959. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1332-XIII din 26.09.1997. Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 1999, volumul 14, pag. 71.
- Convenția internațională privind suprimarea terorismului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la New York la 9 decembrie 1999. Ratificată prin Legea Republicii Moldova nr.1241-XV din 18.07.2002. În vigoare pentru Republica

- Moldova din 9 noiembrie 2002. Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 2006, volumul 35, pag. 269. Disponibilă: https://antiteror.sis.md/sites/default/files/document/attachments/conventia_internationala_privind_suprimarea_finantarii_terrorismului_din_09.12.1999.pdf [accesată: 24.06.2024].
- Convenția Națiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante și substanțe psiho-trope nr. 215 din 20.12.1988. În vigoare pentru Republica Moldova din 16 mai 1995. Publicat: 30.12.1999 în Tratate Internaționale Nr. 8 art. 215.
- Convenția penală a Consiliului Europei privind corupția. Strasbourg, 27 ianuarie 1999. Semnată de Republica Moldova la 24 iunie 1999. Ratificată la 14.01.2004, Intrată în vigoare la 01.05.2004. Disponibilă: https://www.cna.md/public/files/legislatie/conventia_penala_privind_coruptia_.pdf [accesată: 18.06.2024].
- David C., Heam N. A Practical Guide to INTERPOL and Red Notices. Publisher: Bloomsbury Professional, 2018. 256 p. ISBN 978- 1526505927.
- Do Thi Ha, Pham Thi Hong Nghia, Nguyen Thi Ngoc Yen. Understanding the International Cooperation to Combat Money Laundering of Vietnam in ASEAN, p. 2, 13 p. Disponibilă: https://law.unimelb.edu.au/__data/assets/pdf_file/0011/4356686/PHAM-Thi-Hong-Nghia_-NGUYEN-Thi-Ngoc-Yen_DO-Thi-Ha.pdf [accesată: 11.10.2024].
- Edward H. Jurith, 2002. „International Cooperation in the Fight Against Money Laundering” Journal of Financial Crime, Emerald Group Publishing Limited, vol. 9(3), 01 Mar 2002, pages 212-216. ISSN: 13590790. DOI: 10.1108/eb026019.
- Ferwerda Joras. The Multidisciplinary Economics of Money Laundering, 2012, 180 p. Tjalling C. Koopmans Dissertation Series USE 007 Printed by Ridderprint, Ridderkerk. ISBN 978-90-5335-623-4.
- Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN, 2023). Disponibilă: https://www.fincen.gov/sites/default/files/shared/FinCEN_Infographic_Public_508FINAL_2024_June_7.pdf [accesată: 21.11.2024].
- Graycar Adam. International Cooperation to Combat Money Laundering, from PART ID - Transnational Justice Matters. Published online by Cambridge University Press: 20 June 2019, p. 302, pp. 299-304. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781108597296.050>. Disponibilă: <https://www.cambridge.org/core/books/abs/international-and-transnational-crime-and-justice/international-cooperation-to-combat-money-laundering/9450F1BF25A229142524CE473ADE182D> [accesată: 15.04.2024].
- Guide on Identification and Investigation Techniques on Cases of Money Laundering originating from Political Corruption, Department against transnational organized crime (DTOC) organization of american states (OAS), lii (virtual) meeting of the group of experts for the control of money laundering, November 16, 2022 Washington DC – United States of America, 2022, p. 17, 20 p. OEA/Ser.L/LIII.4.53 DDOT/LAVEX/DOC.7/22. Disponibil: https://www.oas.org/en/sms/dtoc/gelavex/53/docs/7-Guia_de_Tecnicas_de_identificacioon_e_investigacion_LA-Corrupcion_ENG.pdf [accesată: 22.06.2024].
- https://wiki.treasurers.org/wiki/Joint_Money_Laundering_Intelligence_Taskforce [accesată: 15.11.2024].
- <https://www.eurojust.europa.eu/about-us/organisation/mission> [accesată: 24.04.2024].
- <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-financial-and-economic-crime-centre-efecc> [accesată: 16.04.2024].

- <https://www.europol.europa.eu/operations-services-and-innovation/services-support/information-exchange/secure-information-exchange-network-application-siena> [accesată: 16.04.2024].
- <https://www.fatf-gafi.org/> [accesată: 14.03.2024].
- <https://www.interpol.int/News-and-Events/News/2024/Urgent-cooperation-needed-to-fight-money-laundering-and-terrorist-financing> [23.10.2024].
- <https://www.justice.gov.md/> [accesată: 16.06.2024].
- <https://www.occrp.org/en/project/the-russian-laundromat-exposed> [accesată: 14.05.2024].
- https://www.oecd.org/en/publications/global-forum-on-transparency-and-exchange-of-information-for-tax-purposes_2219469x.html [accesată: 25.07.2024].
- <https://www.spcsb.gov.md/ro/page/cooperare> [accesată: 15.09.2024].
- <https://www.unodc.org> [accesată: 16.06.2024].
- John A.E. Vervaele. The Europeanisation of Criminal Law and the Criminal Law Dimension of European Integration, 3/2005, p. 14, 28 p. Disponibil: https://aei.pitt.edu/44274/1/researchpaper_3_2005_vervaele.pdf [accesată: 22.04.2024].
- Joseph Myers. Acting Deputy Assistant Secretary, Enforcement Policy, U.S. Department of the Treasury, International Standards and Cooperation in the Fight Against Money Laundering, *Economic Perspectives – An Electronic Journal of the U.S. Department of State*, Vol. 6, No. 2, mai 2001, p. 9, pp. 9-10.
- Judit Harmati, Liliana Laris, Tamas Meresz. International Cooperation in Criminal Matters in the European Union, THEMIS Initial Training International Competition – Third Edition – National Institute of Magistracy Bucharest, 2008, p. 18, 24 p. Disponibilă: https://www.coe.int/t/dghl/cooperation/lisbonnetwork/themis/criminal/paper4_en.pdf [accesată: 14.06.2024].
- Kao Kathleen, Laborde Jean-Paul, Riordan Paul, Brauders Dermot, Hyung Keun Yoon, Miguel Angel Garcia, and Nedko Krumov. International Cooperation in Combating the Financing of Terrorism, Chapter 6 from Countering the Financing of Terrorism: Good Practices to Enhance Effectiveness, 12 May 2023, p. 155, pp. 153-177. Disponibil: <https://www.elibrary.imf.org/display/book/9798400204654/CH006.xml> [accesată: 12.04.2024].
- Legea nr. 165 din 13.07.2007 pentru ratificarea Convenția Consiliului Europei privind spălarea banilor, depistarea, sechestrarea și confiscarea veniturilor provenite din activitatea infracțională și finanțarea terorismului, adoptată la Varșovia la 16 mai 2005. Publicat: 10.08.2007 în Monitorul Oficial Nr. 117-126 art. 532.
- Levi Michael, Reuter Peter. Money Laundering, p. 362, pp. 289-375. Disponibilă: https://www.tni.org/files/publication-downloads/money_laundering_levi_and_reuter.pdf [accesată: 27.08.2024].
- Manual on Countering Money Laundering and the Financing of Terrorism, Asian Development Bank January 2003, p. 11, 525 p. Disponibilă: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/27932/countering-money-laundering.pdf> [accesată: 19.02.2024].
- Ngaruko Floribert. Annual Report 2023, Africa Group I Constituency. World Bank Group. Disponibil: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/e0f016c369ef94f87dec9bcb22a80dc7-0330212023/original/Annual-Report-2023.pdf> [accesată: 28.11.2024].
- Ostavciuc Dinu, Osoianu Tudor. Echipa comune de investigații – formă a asistenței ju-

- ridice internaționale în materie penală. În: Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și securității publice. Ediția a II-a. Conferință științifico-practică internațională. 08.12.2022. Chișinău, Republica Moldova, 2023, pp. 289-297. ISBN 978-9975-135-66-5. CZU 34+351.74/.75(082) P 95.
- Ostavciuc Dinu. Joint form-investigations teams of international legal assistance in criminal matters. În: ACROSS – A Comprehensive Review of Societal Studies (Volumul 5 / Anul 2022), Galați, România. Disponibilă: <https://kanalregister.hkdir.no/publiseringsskanaler/erihplus/periodical/info?id=502415> [accesată: 13.08.2024].
- Raportul anual 2023 al Serviciului Prevenire și Combatere a Spălării Banilor. Disponibil: <https://www.spcsb.gov.md/ro/reports> [accesată: 07.12.2024].
- Raportul anual pentru perioada 2022-2023 a Egmont group of financial intelligence units, p. 9, 64 p. Disponibil: <https://egmontgroup.org/wp-content/uploads/2024/07/2022-2023-Egmont-Group-Annual-Report.pdf> [accesată: 16.08.2024].
- Raportul Eurojust pentru anul 2023. Disponibil: <https://www.eurojust.europa.eu/about-us/planning-and-reporting/annual-report> [accesată: 24.08.2024].
- Resolution CM/Res(2017)19 amending Resolution CM/Res(2013)13 on the statute of the Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL). Adopted by the Committee of Ministers on 27 September 2017 at the 1295th meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%220900001680758cb9%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%220900001680758cb9%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 16.03.2024].
- Resolution Council of Europe and Committee of Ministers Res(2005)47 on committees and subordinate bodies, their terms of reference and working methods. Adopted by the Committee of Ministers on 14 December 2005 at the 951st meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805d91ee%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805d91ee%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 14.03.2024].
- Resolution CM/Res(2010)12 on the Statute of the Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL). Adopted by the Committee of Ministers on 13 October 2010 at the 1095th meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805ce2da%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805ce2da%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 15.03.2024].
- Resolution CM/Res(2013)13 on the statute of the Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures and the Financing of Terrorism (MONEYVAL). Adopted by the Committee of Ministers on 9 October 2013 at the 1180th meeting of the Ministers' Deputies. Disponibilă: [https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:\[%2209000016805c77e5%22\],%22sort%22:\[%22CoEValidationDate%20Descending%22\]}](https://search.coe.int/cm/#{%22CoEIdentifier%22:[%2209000016805c77e5%22],%22sort%22:[%22CoEValidationDate%20Descending%22]}) [accesată: 16.03.2024].
- Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite nr. 45/117 din 14.12.1990. Disponibilă: https://www.unodc.org/pdf/model_treaty_mutual_assistance_criminal_matters.pdf [accesată: 27.08.2023].
- Scherrer Amandine. Fighting tax crimes – Cooperation between Financial Intelligence Units, Ex-Post Impact Assessment, PE 598.603 – March, 2017, p. 72, 88 p. Disponibil: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU\(2017\)598603_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598603/EPRS_STU(2017)598603_EN.pdf) [accesată: 19.06.2024].

- Scott David. Money Laundering and International Efforts to Fight It, Public Policy for the Private sector, The World Bank, nr. 48, May 1995. Disponibilă: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/900151468762300572/pdf/16907-Replacement-file-048SCOTT.pdf> [accesată: 28.05.2023].
- SIRIUS EU electronic evidence situation report 2024, 6 th annual SIRIUS EU electronic evidence situation report, European Union Agency for Law Enforcement Cooperation and European Union Agency for Criminal Justice Cooperation, The Hague, November 2024, p. 30-31, 76 p. Disponibil: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/SIRIUS_E_Evidence_Situation_Report_2024.pdf [accesată: 11.10.2024].
- Sterpu Vladimir. Contribuții ale organizației internaționale Interpol la asigurarea securității. Cazul Republicii Moldova, Chișinău, 2020, 216 p. ISBN 978-9975-3298-9-7. Disponibilă: https://icjp.asm.md/sites/default/files/publicatii/sterpu_v._interpol_2020.pdf [accesată: 06.08.2024].
- Tratatul-tip al Națiunilor Unite privind asistența juridică în materie penală, adoptat de către Adunarea Generală a ONU la 14.12.1990. Rezoluția Adunării Generale a ONU nr. 45/ 117 din 14.12.1990. Disponibil: www.unodc.org/.../model_treaty_mutual_assistance_criminal_matters.pdf [accesată: 27.08.2023].
- Yasaka Noriaki (2017). „Knowledge management in international cooperation for anti-money laundering”, Journal of Money Laundering Control, Vol. 20 No. 1, pp. 27-34. <https://doi.org/10.1108/JMLC-09-2015-0040>. ISSN: 1368-5201.